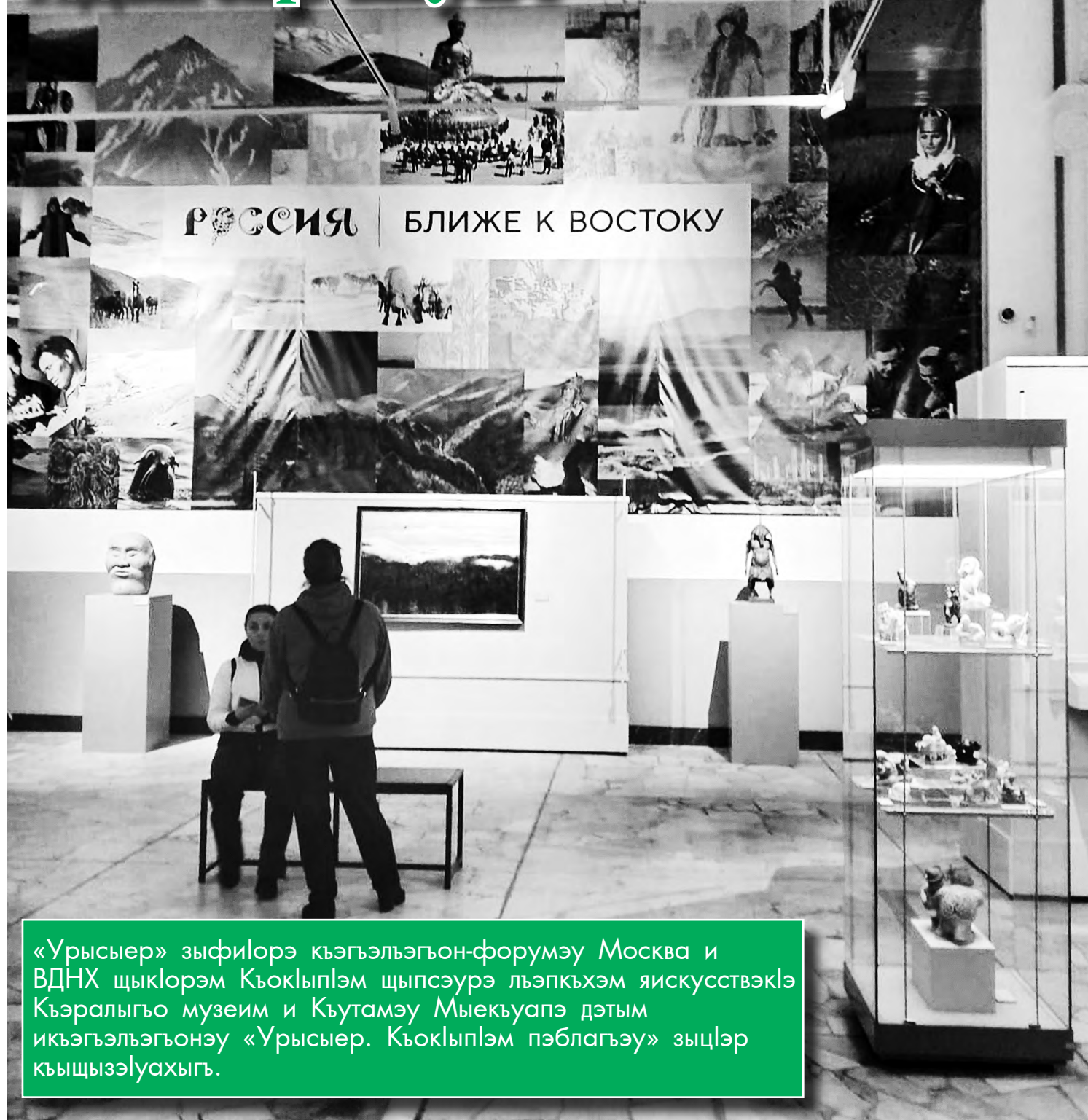

МАКЪ

Хэгъэгу къэгъэлъэгъонышхом Адыгеир ыгушч

кхэгъэлъгъоным чыплэ шхьаф шаубы-
ты. Ioфшлэгъи 100-м щыщэу 37-р Адыге-
им иех. Къоклыплэм щыпсэурэ лъапкхэм
яискусствэкIэ Къэралыгъо музеем икху-
тамэу Адыгеим чылэм ихварзынэщ ахэр
кыхыхыгъэх. Пстэури Адыгеим исурэ-
тышхэм я Союз ыкIи лъапкым илэпэлэ-
сэхэм я Ассоциация хэтхэм ялофшагъэх.
(ИкIэух я 5-рэ нэкIуб. ит).

Федеральнэ ЗэІукІэм факІоу

Урысые Федерацием и
Президентэу Владимир
Путиным непэ Федеральнэ
Зэлуклэм Джэпсальэ
фигъэхьышт. Адыгеим и
Лышьхьэу Къумпыл Мурат
ащ хэлэжъышт.

Илъэс кӕс Урысыем и Президент кӕышырӕ Джӕпсалъер мыгъӕ я 29-у хуыт. Хабзӕ зӕрӕхуыгъу, кӕралыгъом ипӕщӕ ац зӕфӕхъысыжъхӕр кӕыщешӕх, кӕкӕлоцт уахътӕмкӕ пшъӕрылхӕр кӕыщегъзнафӕх. Ау нахъ игъӕкӕлотыгъу кӕызтегушылӕщтм джыри ышъхъ кӕырахырӕп. Федеральнӕ кӕзбарлыгыгъӕлӕс амалхӕм кӕыззратырӕмкӕ, УФ-м и Президент ипресс-секретарӕу Дмитрий Песковым Джӕпсалъӕм кӕралыгъо пӕцӕм нахъ кӕыхигъӕщыцт лъӕныкбохӕм ашъхъ кӕырихыгъӕп, мӕфӕку мафӕм ежӕхӕм, пстӕуми ар зӕрӕззахыщтм кӕышъуцугъ. Дмитрий Песковым кӕыхигъӕщыгъер — кӕылощтм ежъ ышъхъкӕ Путиныр дӕлӕжъагъ. Ац зыфигъӕхъазыры зӕхъум, зы мафӕм ӕлошӕн телефон зӕдӕгушылӕгъу пшы пчъагъӕхӕр ышӕыщтыгъӕх – министрӕхӕм, вице-премьерхӕм, кӕулыкъу зӕфӕшъхъафхӕм ыпӕцӕхӕм, администрацием ӕлӕпылӕгъу-хӕм афакӕу.

Нөгэ мафэм сыхбатыр 12-м Джэпсальээр Владимир Путиным кышыышт, ар федеральнэ каналхэм кыатышт. Еж Президентым кызырлуагымкӓ, «ӓкӓлӓл политикэ мэфэпчым» кыдыхэльытагэу кыблэггээр ӓлӓсыхымкӓ пшээрлӓхэр кыггӓнӓфӓштым.

Конституцием кызырээшгыэнэфагыэ, Урысыем и Президент ильэс кэс Федеральнэ Зэлүкэм зыфегэзэ кэралыгьор чыплэу зэрытым ыкйи ləklocl, ləklyb политикэм яльэныкыо шхьаlэхэм афэгэхьыгыэу. Президент Джэпсалэм кэралыгом хэхьоныгыэу ышлыштхэр кегьэнафэх ыкйи, хабзэ зэрэхьыгыэу, хэбзэгьэуцугьэхэмрэ укажхэмрэ алыапсэ мэхьу. loftхьабзэм кырагьэблэгьагыэх Парламентым ипалатитлүми, правительствэм ахэтхэр, шьолыьрхэм япашэхэр, шьолыьр хэбзэгьэуцу кьулыкьухэм ялэшхьэтетхэр, общественнэ loфышлэхэр, хьаклэхэр ыкйи журналистхэр. Мыгьи, икыгьэ ильэсым фэдэу, хьаклэхэм ахэтшытхы хэшхьафыкыгьэ дзэ операцием хэлажьэхэрэр.

МЭШЮДЗ Саид.

Шэуджэн районым

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмрэ Адыгэ Республикэм и Лышхьэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашэу Владимир Свеженецрэ Шэуджэн районым лофшлэгъу дэклыгъо щырагъ. КӀэлэцӀыкӀу ыгъыплэхэу, культурэм и Унэу мыщ шашыгъэхэр ыкӀи шагъэцӀэкӀэжыгъэхэр зэрагъэлъэгъуэх, сабыибэ зыщӀагъуэ унагъом еблэгъагъэх, хэушхьафыкӀыгъэ дзэ операцием хэлажэрэм иунагъо шылагъэх, икӀыгъэ ильэсым районым лофэу шашлагъэм зэфэхьысыжьхэр зыщӀафашыгъэхэ зэхэсыгъом хэлэжыагъэх. Пстэури нахь игъэкӀотыгъэу.

афигъэзагъэх, мыхэм ащылажэхэрэмрэ ачӀэсхэмрэ афэгъушӀагъ псэолъагӀэу ялэ хьугъэхэм апае.

Унэгъо пытэр къэралыгъом ыльапс

ХьатыгъужыкӀуае щыпсэурэ Мэрзэкъанэхэу пшээшӀипӀлэ зилэхэм адэж Владимир Свеженецрэ Владимир Нарожнэмрэ еблэгъагъэх, АР-м лофшлэ-нымкӀэ ыкӀи социальнэ хэхьоныгъэмкӀэ иминистрэу Мырзэ Джанбэч ахэм ягъусагъ.

Мэрзэкъанэ Махьмудрэ Аидэрэ япшээшӀэ нахьыжытӀу ублэплэ классхэм ащеджэх, нахьыкӀитӀур кӀэлэцӀыкӀу ыгъыплӀагӀэу «Дэхэбыным» маклох. Махьмуд — зэльашӀэрэ спортсмен, атлетикэ

лӀэплэрэ унагъоу хабзэ зыщӀэзрахьэрэм нахьыжхэм шхьэкӀафэ афэзышӀыхэу сабый гукӀэгъухэр кыщэхуэх. Унэгъо хабзэхэм ягъусэхэу лӀэужхэр аплӀх ячӀыгу, ятарихь шӀу альэгъунэу.

Адыгеим и Лышхьэу КъумпӀыл Мурат, Парламентым идепутатхэм ацӀэ-кӀэ унагъом шӀухьафтынхэр ратыгъэх, шӀольыр Парламентым ипашэ ирээзныгъэ апигъохыгъэ зегъурыложхэу, зэралы-тэжхэу зэрэпсэухэрэм пае.

— *ШӀузэрэлъытэу шӀузэдэпсэу.*

Унагъор цымылэмэ, цылэныгъэр кыззетегъуоцт. Насын зилэр зиунэ цынасытӀышӀор ары,

— *кыӀуагъ Владимир Нарожнэм ыкӀи кыыхигъэщыгъ демографием ыльэныкӀокӀэ лофэу зэрахьэхэрэм республикэм зэращыхахьорэр, сабыйхэр аплӀунхэмкӀэ амалхэм зызэраушӀомбгъурэр.*

Лыгъэ зэрихьэзэ

ХэушхьафыкӀыгъэ дзэ операцием хэлэжыгъэ Тутарыщ Ибрахымрэ ащ иунагъорэ мы мафэм Владимир Нарожнэмрэ Владимир Свеженецрэ алукагъэх, ащ хэлэжыагъэх Шэуджэн районым ипашэу Аульэ Рэщыдэрэ «Хэгъэгум иухьумаглохэр» зыфилорэ фондым икӀутамэ ипашэу ПлатыкӀо Аслъанрэ.

2022-рэ ильэсым илӀоныгъо мазэ Ибрахым хэушхьафыкӀыгъэ дзэ операцием мобилизацием кыыхиубытэу Донецкэ Народнэ Республикэм ащэгъагъ. Дзэ пшӀэрылӀыр ыгъэцӀагӀэзэ ар хыльэу кӀаулагъ. Лыблэнагъэу кызыхигъафӀагъэм фӀшӀ Тутарыщ Ибрахым дзэ пшӀэрылӀхэмкӀэ ветеран удостоверение кыратыгъ.

Ибрахымрэ ишхьэгъусэрэ джырэ уахьтэм сабыитӀу зэдӀагӀу.

Къэралыгъо фондым икӀутамэ ипашэ аукодыеу зӀулӀэгъум хэлэжыагъэп. «Хэгъэгум иухьумаглохэм» хэушхьафыкӀыгъэ дзэ операцием хэлажэхэрэмрэ ахэм яунагъохэмрэ лӀэпылэгъоу аригъэ-

Культурэм епхыгъэу

ХьатыгъужыкӀуае культурэм и УнакӀэ шашыгъ, Къэбэхьаблэ дэтыгъэр шагъэцӀэкӀэжыгъ.

Апэрэр агъэпсыгъ къэралыгъо программэу «Къоджэ псэуплэхэм хэхьоныгъэ ягъэшӀыгъэныр» зыфилорэм кы-хиубытэу. Квадрат метрэ 619-рэ зинэгъэ унэм гъэлъэгъуаплӀэу чӀэтыр нэбгырэ 210-мэ ателытагъ, пчӀагур ины, зызщафӀэпӀэхэр, художественнэ кружокхэр зышарагъэхьыштхэр хэтых. Макъэр къэзытышт техникескэ лӀэм-псымэхэмкӀэ культурэм и Унэу зэтырагъэпсыхьагъ, интернетыр ишагъ. Непэ мыщ щӀажагъэх ныбжэ зэфэхьафхэр зилэхэр зыхэт кружокхэр — художе-ственнэр, шахмат-кӀэн ешӀлэным фӀэца-гъэхэм апаер, ореджӀэлонымкӀэ, къэ-шӀонымкӀэ кружокхэр, театральнэр, художественнэ еджэнымкӀэ зэхашагъэр.

Къэбэхьаблэ культурэм и Унэу дэтым икӀыгъэ ильэсым итыгъэгъазэ ипчӀэхэр кыизӀуихыжыгъэх гъэцӀэкӀэжыкӀу ку-ухэм ауж ыкӀи псынӀлӀэу мыщ шыжӀот хьугъэ. Непэрэ мафэхэм клубым куп 14 щызэхэшагъ, ахэм нэбгыри 110-м нахьыбэ къакулапӀэ. ГъэцӀэкӀэжыкӀу хэр лӀэпкӀэ проектэу «Культурэм» кыды-хэлъытагъэу зэшӀахыгъэх.

лофшлэгъу дэклыгъом хэлэжыагъэхэм альэгъугъэм осэшӀу фашыгъ, ищыкла-гъэмкӀэ зэрэзетегъэпсыхьагъэхэр, ятеп-лӀэ зэрэдахэр кыыхагъэщыгъэх.

— *Культурэм иучреждениехэр Адыгеим зыщагъэцӀэкӀэжыыхэрэр апэрэ ильэсэн. Федеральнэ гупчэм илӀэпылэгъу ишӀуагъэцӀэ, ащ тегъэпсыхьэгъэ проектхэмрэ программэхэмрэ шӀольырыр чанэу зэрахьэлажэрэмкӀэ пстэу-ри зэшӀохыгъэ мэхьу. Шэуджэн районым изакъоу 2019-рэ ильэ-сым кыищыублагъэу объектий шагъэцӀэкӀэжыгъэ, зы шашыгъ,*

— *кыӀуагъ Владимир Нарожнэм.*

КӀэлэцӀыкӀу ыгъыплӀагӀэхэр

Къэралыгъо программэу «Къоджэ

псэуплэхэм хэхьоныгъэ ягъэшӀыгъэныр» зыфилорэм диштэу кӀэлэцӀыкӀу ыгъы-плӀэхэу «Звездочкэмрэ» «Дэхэбынрэ» псэуплэхэу Заревэмрэ ПшычӀурэ аща-шыгъэх. ЗӀкӀэмкӀи нэбгырэ 240-мэ ахэр ателытагъэх, икӀыгъэ ильэсым ыкӀлэм япчӀэхэр кыизӀуахыгъ.

ХьакӀлэхэм ахэр къаплӀыхьагъэх, амалэу ялэр зэрагъэлъэгъугъ. КӀэлэцӀы-кӀухэр зыщагъэчӀыехэрэ унэ хьоо-пща-ухэр, сабый цыкӀу дэдэхэр зыщӀагы-хэрэр, медицинэ фӀло-фашӀэхэр зыщӀы-зэшӀахыхэрэр мыхэм ахэтых, лӀэхьа-ным диштэрэ псэуалӀэхэмкӀэ зетегъэ-псыхьэгъэ пшӀэрыхьаплӀэхэр, логопедым икабинет, физкультурэм ыкӀи музыкэм зыщӀапылӀыштхэр къадыхэлъытагъэх. КӀэлэцӀыкӀу ыгъыплӀэхэм яшагъухэм къэ-кӀыхэрэр адагъэтӀысхьагъэх, джӀагӀлӀэ-хэр, жьауплӀэхэр адэтых.

Къутырэу Тихоновым джыри зы кӀэ-лӀэцӀыкӀу ыгъыплӀэ шашы нэбгыри 120-рэ чӀэфэнэу, ар лӀэпкӀэ проектэу «Де-мографием» кыдыхэлъытагъ.

Владимир Нарожнэм ыльэгъугъэм осэшӀу кыишӀыгъ, псэолӀэшӀыным дэлэжыагъэхэм ирээзныгъэ гушылӀэхэр

онтэгъумкӀэ теклоныгъабэ ил, Урысы-емкӀэ спортым имастер. Аидэ — кӀэ-лӀэегъэджэ-психолог. ХьакӀлэр зыщагъэ-

ИЗЭФЭХЬЫСЫЖЬХЭР

гъотырэр Iэрыфэгъуным ыкIи шIуагъэ кытыным тегушыагъэх. Ащ мэхъэнэ ин дэдэ иI. Къутамэм шьолъырым иминистерствэ ыкIи икыулыкъу зэфэшъафхэм ялыкIохэр кышщыгъэлъэгъуагъэх, «зы шъхъаныгъупчъэкIэ» Iофыгъо пстэури щызэшлохыгъэным фытегъэпсыхъагъ.

— *ДзэкъулыкъушIэхэм IэныIэгъу ягъэгъотыгъэным иIофыгъо къэралыгъом ипашэ мэхъаншхо реты хэушъафыкIыгъэ дзэ операцием хэлажъэхэрэмрэ ахэм яунагъохэмрэ къэралыгъо хэбзэ къулыкъу пстэуми аналэ атырагъэтын зэрэфар кыыхигъэщызэ. Федеральнэхэм ягъусэу шьолъырхэм иIэныIэгъу тедзэхэр агъэнэфагъэхэу мы IофшIэным кыхэлажъэх. Тилыхъужъхэм яджэуапхэр кытIукIэхэзэ тэлъэгъу IэныIэгъур зэрэнэсырэр, Iофыгъуабэмэ язэшлохын зэкIэ-лыкIоу зэрэлъыкIуатэрэр ыкIи зэрэтлэгъурэр джыри ящыкIэгъэ IэныIэгъур зыфэдэр, джыри тыздэлэжъэн фэе лъэныкъохэр, — кыIуагъ Владимир Нарожнэм.*

АР-м и Лышъхъэу КъумпIыл Мурат ыцIэкIэ Тутарыщ Ибрахимэ зэрэфаразэр ащ рIуагъ хэушъафыкIыгъэ дзэ операцием лIыгъэу ыкIи псэемыблэжыныгъэу кышщыгъэлъэгъуагъэхэм апае.

Зэфэхьысыжъ зэIукI

IофшIэгъу дэкIыгъом икIэу хъугъэ Шэуджэн районым инароднэ депутатхэм я 9-рэ зэIукIэ. Районым ипашэу Аульэ Рэщидэ 2023-рэ илэсым Iофэу ашIагъэм зэфэхьысыжъ кыфишIыгъ, пшъэрIыхэм къатегушыагъ.

Ащ кызырIуагъэмкIэ, **бюджетым ифедэкъэкIопIэ Iахъ сомэ миллиони 101,5-кIэ агъэцIагъ**, ащ ыпэрэ илэсым егъэпшагъэмэ, хахьор процент 93,9-рэ.

Район пашэм кыгъэнэфагъэ экономикэм илэныкъохэу зызэрагъэушъомбгъун альэкIыштхэмкIэ пшъэрIы шъхьалэхэр. Ахэм ащышх мэкъумэщ-кыдэгъэкIыжыным зэрэахьорэр грантхэм,

агъэкIодырэм щыщ федеральнэ ыкIи шьолъыр бюджетхэм къафызэрэзэкIагъэкIохьэрэм яшIуагъэкIэ. Район пашэм мыщ фэдэ пчъагъэхэр щысэу кыыхыгъэх: **субсидиеу кыдэгъэкIагъом аратыгъэр сомэ миллион 34,2-рэ хъугъэ**; «Агростартап» зыфиIорэ программэмкIэ мэкъумэщ-фермерскэ хъызмэтшIэпIи 9-мэ япашэхэм сомэ миллион 16,4-рэ хъурэ грант алэкIэхъагъ; унэгъо фермэхэм язэгъэушъомбгъун сомэ миллион 48-м ехъу пэIуагъэхъагъ; чIыфэ цыкIухэу сомэ миллион 38,2-рэ атыгъ. Районым ипромышленнэ хъызмэтшIаплэхэмкIэ агъэнафэщтыгъэм ипроценти 199,4-рэ агъэцIагъ. Мылькы шъхьалэм инвестициеу кыхалъхъагъэр зэкIэм-кIи сомэ миллион 700-м ехъугъ.

Псэуплэхэм язэтегъэпсыхъан район ыкIи чIыплэ бюджетхэм къахэхыгъэу зэрэзэшIуахыгъэри пашэм кыIотагъ: мы лъэныкъом **сомэ миллиони 9,5-рэ** пэIуагъэхъагъ. Щагухэр, скверхэр, административнэ унэхэр зэрагъэцIэкIажыгъэхэр ары мыщ дэжым зигугъу кышIыгъэр.

Псэуплэ политикэми кышщыуцугъ: унэгъо ныбжьыкIи **9-мэ сомэ миллиони 9,9-рэ** зытефэгъэ псэуплэ сертификатхэр аратыгъэх; **сомэ миллион 33,9-м** нахьыбэ апэIуагъэхъагъ кы-зэхэоным ищынагъо зышъхъащты унэхэм цыфхэр къачIэщыжыгъэнхэм афэгъэхыгъэ Iофыгъохэм.

Аульэ Рэщидэ ирзэныгъэ гущылэхэр

афигъэзагъэх районым щыпсэхуэрэм, лъэгэплэ зэфэшъафхэр зилэ хэбзэ къулыкъухэм зэдэлэжъэныгъэу зэдырIагъэм, районым ихахьохэм агъэуцугъэ пшъэрIыгъэхэм къазэрафэкIуагъэхэм апае.

Зэфэхьысыжъхэм ядэлүзэ Владимир Нарожнэм кыыхыгъэщыгъ инвестор хъун зылъэкIыштхэм Iоф адэшIэгъэным имэхъанэ зэрэныр, къэралыгъом ипашэ, республикэм и Лышъхъэ сабыибэ зэрыс унагъохэм, хэушъафыкIыгъэ дзэ операцием хэлажъэхэрэм ябынхэм лъэныкъо пстэумкIэ IэныIэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ пшъэрIыгъэу къагъэуцухэрэр гъэцэ-кIэгъэнхэ зэрэфар. Къоджэ псэуплэхэм лъэныкъо зэфэшъафхэмкIэ хэхьоныгъэ ягъэшIыгъэнми, зилоф хэшIыкI ин фызилэхэр къащэлIэгъэнхэми ар къащыуцугъ.

— *ТипшъэрIыгъэхэри, тиуна-шьохэри зых — районым хэхьоныгъэ егъэшIыгъэныр, социальнэ пшъэрIыгъэу щытхэр гъэцIэгъэнхэр. Тызэкъотэу Iоф тиIэмэ, пшъэдэкIыжъ зыхэлэ Iофыгъоу дгъэнэфагъэхэр зэ-шIотхышъуцтых, — кыкIи-гъэтхыгъ Владимир Нарожнэм.*

Парламентым икъэбархэмкIэ кызыгъэхъазырыгъэр МЭШЮДЗ Саид.

Сурэтхэр: АР-м и Парламент.

Процент 80-р къакIухъагъ

УФ-м и Президент ихэдзынхэм япхыгъэ проектэу «ИнфоУИК» зыфиIорэр мэзэм и 17-м кышщегъэжъагъэу пхырашъы. Ащ кыдыхэлъытагъэу чIыплэ хэдзыплэ комисионэхэм ахэт нэбгырэ 1022-м унагъохэр къакIухъэх, ахэр пэшIорыгъэшъэу рагъэджагъэх, шIэныгъэу зэрагъэгъотыгъэмкIэ заушэтыжыгъ.

АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комисионэ ипашэ игуадзэу Елена Майор кызырIуагъэмкIэ, Адыгейм Iофтхъабзэр зэрифэшъуашэу щэкIо, непэрэ мафэм ехъулэу процент 80-р къакIухъагъ. Хэдзынхэм афэгъэхыгъэ къэбархэр УФ-м и Президент хъунымкIэ кандидатхэр, амакъэ зыщатын альэкIышт чIыплэхэр цыфхэм къафалуатэх. ИгъэкIотыгъэ къэбархэр зэрыт тхьапэхэр, мэфэпчъхэр ыкIи блокнотхэр аратых. Ащ нэмыкIэу упчIэ заулэ афагазэ. Хэдзынхэм ахэ-

лэжъэрэ цыфхэм япчъагъэ нахьыбэ хъуныр ары пшъэрIы шъхьалэу зэхэ-щакIохэм зыфагъэуцужьырэр.

Шъугу къэдгъэкIыжынын проектым хэлажъэхэрэр къэпшIэнхэм фэшI хэушъафыкIыгъэ щыгъынхэр зэрашщыгъэхэр. Нэбгырэ пэпчэ исурэт зытет бейджыпшъэ ил, ащ нэмыкIэу зыщыщыр къэзыушыхъатырэ документыр ылыгъ. Унагъохэр къэзыкIухъэрэ нэбгырэ пэпчэ хэушъафыкIыгъэ программэ зытет телефон ылыгъышт. Участкэ пэпчэ нэбгыри 2 — 5 епхыгъэу Iоф ашIэ.

Хэдзынхэр мы илэсым гъэтхэпэм и 15 — 17-м щыIэштых. Гъэтхэпэм и 7-м нэс республикэм ис унагъо пэпчэ къакIухъан пшъэрIы яI.

ДЕЛЭКЪО Анет.

Сурэтхэр: АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комисионэ.

Дзэ мэшIокум тежэ

Урысые Федерацием зыкъэухъумэжыгъэнымкIэ и Министерствэ имэшIо-коу «КIуачIэм шыпкъэр ыльапс» («Сила в правде») зыфиIорэр Мыекъуапэ къэкIошт.

Генералэу Сергей Шойгу иунашъокIэ мэзэм и 23-м кышщегъэжъагъэу жьоныгъуакIэм и 8-м нэс Урысыем зыкъэухъумэжыгъэнымкIэ и Министерствэ зэхышщэгъэ агитационнэ Iофтхъабзэр къэралыгъом щырекIокIы. Ащ хэлажэ мэшIокоу «КIуачIэм шыпкъэр ыльапс» зыфиIорэр. Хэгъэгум иухъумако и Мафэ тефэу, мэзэм и 23-м, ар игъогу те-хъагъ. Киевскэ мэшIоку къэуцуплэр уб-лаплэ фэхъугъ. ЗэрэрахъухъагъэмкIэ, километрэ мин 34-м нахьыбэ зыкIухъэ-гъэ гъогуанэр ыкIунэу кыпышщыл. Москва кышщегъэжъагъэу Владивосток нэс кыдэфэрэ къалэхэм ар адэхъащт ыкIи жьоныгъуакIэм и 8-м къэралыгъом икьэлэ шъхьалэ и Белорусскэ мэшIоку къэуцуплэ кIэу фэхъушт. ПстэумкIи къэралыгъом ишьолъыр 67-мэ ямэшIоку къэуцуплэ 75-мэ ар къащыуцугъ.

Iофтхъабзэм ипшъэрIы шъхьалэр тарихъыр зэрэхъокIын зимурадхэм апэ-шIуекIогъэныр ары.

Гъэтхэпэм и 5-м а мэшIокур Мые-къуапэ кыдэхъащт. Ащ кыдыхэлъыта-гъэу хэушъафыкIыгъэ дзэ операцием хэлажъэхэрэм афэгъэхыгъэ митинг къалэм имэшIоку къэуцуплэ щыкIошт. А мафэм, пчэдэжым сыхъатыр 9-м кы-щегъэжъагъэу 2-м нэс хэушъафыкIыгъэ дзэ техникэм икьэгъэлъэгъон зэхэщэшт, дзэ шхынхэр агъэхъазырышщых, къе-кIуалIэхэрэм загъэфэбэжыным пэе «ЮНАРМИЕМ» къэбарлыгъэгIэс пщы-плэхэр щагъэпсышщых, мэфэкI шIыкIэм тетэу духовой оркестрэр лэжъэшт. Джащ фэдэу творческэ куп зэфэшъафхэми кьэгъэлъэгъонхэр къагъэхъазырышщых. ЗэзэгъыныгъэкIэ дзэм къулыкъу щызыхыи зышIоигъохэм зызщатхын альэкIышт кощырэ пщыплэри чIыплэм щылэжъэшт.

АНЦОКЪО Ирин.

Сурэтхэр: УФ-м зыкъэухъумэжыгъэ-нымкIэ и Министерствэ ихъарзынэц.

Тильэхъан илхыужъхэр

Юрий К.:

«СкIуачIэ кьехьыфэ сишIуагъэ язгъэкIышт, ясатырэ сыхэтышт»

Льэхъан мыпсынклэу тызхэтым ти Хэгъэгу иухьумаглохэм ялхыужъхьыгъэ, япытагъэ кьэдгъэлъэгъоныр ыкли кьалэжыгъэ щытхур афэтлоныр шэнышлу тфэхьугъ.

Непэ зигугъу кьэтшышт лыхыужъхьыгъэ Херсон хэкум кыкIыжыгъэхэм ахэтыгъэ запасым щыс полковникэу Юрий К. Ныбжъ хэклотагъэу илэм (ильэс 63-рэ) емылтыгъэу, мы уахътэм хэушъафыкIыгъэ дзэ операцием апэрэ сатырхэм ахэтэу ар хэлажъэ. Зыгъэпсэфыгъом кьэклэуагъэу ащ тылуагъэ. Тигушылэгъу зэо гъогоу зыпхырыкIыгъэхэм гукъэ-кIыжъэу афырилэхэмкIэ, джы пшъэрылэу ыгъэацIэхэрэмкIэ «Адыгэмак» кьыдэгъошагъ.

ЩыIэныгъэм узхидзэщтыр кьэшIэгъуае

Юрий К. гъогоу гъэшIэгъон кыкIугъ: Афган заом саперэу, летчикэу, Чернобыль атомнэ станциер кызызэм кызыдихыгъэ тхьамыкIагъохэм ядэгъэ-зыжъын, милицием участковэ инспекторэу ахэтыгъ. Джыри цыкIуэ дзэкъулыкъушIэ зэрэхуыштым ащ тыриубытагъэу щытыгъ.

— Сятэжъу Николай Сергей ыкIор Хэгъэгу зэошхом хэлэжъагъ. Финскэ эпэуцужьым кыштыригъажы, Берлин нэ-сыгъ. Дэгъоу сыгу кьэжыжы ильэс 12 нахъ сымыныбжъэу зырылгъэ унэм сырищи, медаль ыкли орден зэфэхъафхэр кызыхэтэкъоу щыгъыгъэ мундирыр кызырэгъыгъэу-гъагъэр, ээпичыгъэ зэо гъогоу-хэр, лыхыужъхьыгъэу зэрэхуа-гъэхэр кысфилотагъэх. Сэри сятэжъ сишъысэтэхыпIэу дзэкъулыкъушIэ сызэрэхуыштыр ащ дэжъым пытэу сыгу исыубытэгъагъ, — ело Юрэ.

Юрий Александр ыкIор щэгъогогъо Афганистан щылагъ. ЗэкIэри кызысхъагъэр 1978-рэ ильэсыр, ыныбжыкIэ кытефэрэ дзэ кьулыкъум защэр ары.

— ХэушъафыкIыгъэ ин-женернэ-сапернэ батальоным сыхэтэу кьалэу Цхинвали (Кьыблэ Осетием) кьулыкъур щысхыштыгъ. Илъэсым кьэхьыгъэу сызышылэр тибатальон Афганистан зэрагъэкъошэрэ унашъом 1979-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 25-м кьытфеджагъэх. ДзэкIолI нэбгырэ 700 фэдиз тыхъоу кьухъэлъатэхэу АН-12-хэм тарысэу Кабул тыбыгыгъ. Ащ дэжъым афган чыгум кышъы-тажэрэр джыри тIэщтыгъэп. Ау «интернациональнэ пшъэ-дэкIыжъ» зыфалорэм а лъэхъа-

ным ныбжыкIэхэр пытэу ры-гуазэщтыгъэх. ТыкыизэкIэуа-гъэп, лагъымэхэр зычIэлъ чыплэхэр кыхъэгъэщыгъэнхэр, гъогухэр зэлухыгъэнхэр ти-пшъэрылэу шъхьалэу щытыгъ, — хигъэунэфыкIыгъ тигушы-лэгъу.

Ятлонэрэ ыкли ящэнэрэ кIогъухэр

1980-рэ ильэсым чъэпыогъум кьулыкъур зеухым, дзэ училищым чIэхъан амал зэрилэр кьырауагъ. Ленинград летнэ дзэ училищым студент мэхъу. А лъэхъаным кьэралыгъор авиационнэ специалистхэм зэра-щыкIэщтыгъэхэм фэшI гъэкIэ-кIыгъэ программэм тетэу ра-гъаджэщтыгъэх. Младшэ лейте-нантыцIэр илэу ащ кычIэжыгъэ ыкли 1983-рэ ильэсым мэздем и 23-м етIани Кабул агъэклэуагъ. АН-12-м изкипаж бортовой тех-никэу хэтыгъ.

— Пшъэрылэу дгъэацIэ-щтыгъэр дзэкъулыкъушIэхэр, лашэхэр зетцэнхэр арыгъэ. Къаулагъэхэри, хэклодагъэхэри кьитщыжыгъэх. А уахътэм кыкIоцI (ятлонэрэ кIогъум) дэбыбыкIыгъо 250-рэ тшыгъэ. НахъыбэрэмкIэ базэ шъхьалэ-хэм, аэродром гъэнэфагъэхэм такыштытысыштыгъ. Къыхэ-кIыгъ Афганистан икьушъхъэхэм апэлудзыгъэу кьэтыбыбыхъэзэ, кьухъэлъатэр кызыштытысын чыплэ кьыхэтхын фаеу, ау пилот зырыз ар зыфызэшIокIы-щтыгъэр, — кьыуагъ полков-никым.

Илъэсым ехъу тешлагъэу батальоныр зэхагъэкIыжыгъ. ЕтIани 1985-рэ ильэсым Юрий Александр ыкIор хэушъафыкIыгъэ я 50-рэ авиационнэ полкым хэтэу ящэнэрэу Афга-нистан ихъанэу хуыгъэ. Анахъ охътэ кьинэу мыр игукъэкIыж-хэм кьахэнагъ. Зэо пшъэры-лэу къафагъэуцухэрэр агъэ-цэкIэнхэм фэшI сыхъат 16 фэ-дизрэ, чэщи мафи ямылэу, ошъогум итыхэу хуыштыгъ. Сыда плэм авиацием зэрэпу-цужышты амалхэр моджахед-хэм дэгъоу кьалэклагъахъщты-гъэх. Мыщ дэжъым чIэнагъэ-хэри ашIыгъэх, тигушылэгъуи улагъэхэр ыпIакъо тешагъэх. Зы хуыгъэ-шлагъэ ащ ишIэжъхэм кьахэнагъ.

— Кьухъэлъатэу АН-12-м ти-сэу Кабул тыкыкIли Баграм

А. Балабас

тыбыбыштыгъ, экипажым ико-мандирыгъэр майорэу Юрий Ярославцевыр ары, — кьелуа-тэ Юрий К. — Кьухъэхэм ашъхьагъ метрэ минитлу фэ-дизэу зытIэтыгъэу душманхэр тикъухъэлъатэ кьеуагъэх. «Син-геры» джабгъумкIэ щыт дви-гателым кьытефагъ, машIо кьыкIэнагъ. Хыплэу ыкли нэб-гыри 100-у исыгъэхэр псынклэу кьухъэлъатэм ыкIэклэ тхыгъэх. Къыхъэгъэщыгъэн фае, заом ухэт хуымэ, узэрэдэбыаерэ-ри укызырэтIысыжыкIэри нэ-мыкI шыкI. Ятлонэрэ ракетэр кьыттемыфэным фэшI хуэрэ-бзэу зигъэчэрэгъуэзэ аэродро-мым ыпIэныкIокIэ фиузенклэу ыублагъ. Кьухъэлъатэр лугъом зэпыкIугъ. Мыщ дэжъым псаоу сыкъэнэн Iоу сIагъэп. Сыдэу хууми, кьухъэлъатэр Баграм иаэродром кьыштытысыгъ, зы такыкIым кыкIоцI зы нэбгы-рэ ащ исыжыгъэп, такыкIыш тешIагъэу ар кьэуагъ. Сэри метрэ 20 фэдизэу сылуидзыгъ. Илъэныгъэмрэ щыIэныгъэмрэ азыфагу фэдэ чыплэ зэжъум цыфыр зифэкIэ зэхышIэрэр дэгъоу кызыгурыуагъ.

Чернобыль тхьамыкIагъом идэгъэзыжъын

А тхьамыкIагъор кызыхыгъэ 1986-м тигушылэгъу Афганистан кьулыкъур щыжыштыгъ. УФ-м зыкъэухъумэжынымкIэ и Ми-нистерствэ иунашъо ар зыхэ-тыгъэ полкым кьыфэкIо, зэкIэ дзэ частьхэм арыкIынхэшь, радиацием кызыдихыгъэ тхьа-мыкIагъохэм ядэгъэзыжъын хэлэжъэнхэ фаеу.

— Кьытфашыгъэ унашъом тетэу летчик 600 тыхъоу вер-толетхэм тарысэу Чернобыль тыбыбыгъ. Мэлылфэгъум и 27-м кьысхъэгъагъэу шэкIо-гъум нэс ащ тыкъэтыгъ. Пшъэ-рылэу тIагъэр цыфхэр зет-цэнхэр ары ыкли я 4-рэ блокэу кьэуагъэр дгъэкIосэным фэшI мыжъо-пшэхъо зэхэчыжыгъэ-хэр кьэтыдзыхыштыгъэх, —

кьыуагъ Юрий Александр ыкIом.

Милицием IофшIэныр щыльэкIуатэ

Афганистан дзэхэр кьыра-щыжъхы, кьулыкъур зеухым, Херсон хэкум егъэзэжышъ, милицием участковэ инспек-торэу хэхъэ. Сыдигъуи ар IэнатIэ лыхыгъэп, IофышIэ кызызэрыкIоу, щытху хэлъэу ипшъэрылхэр ыгъэацIэхэзэ щыIэныгъэ гъогоу кьырэклэ. Илъэс 15-у милицием Iоф зы-щишIагъэм кыкIоцI бзэдэжшIэ-гъэ миниплым ехъу кызызэуи-хын ыпIэжыгъэ. Анахъ тын лъапIэу илэхэм кьахыгъэщыгъэр цыфхэм цыхъэ кызырэфашы-гыгъэр ыкли лъытэныгъэу кьы-фырялагъэр ары.

— СиIофшIэн участковэ кьы-зэрыкIоу езгъажы, игъорыгъозэ шыкIэу, шэфэу хэлхэр кьы-зэкIэзгъэхъагъэх. ЫпэкIэ дзэ Iофым IэпIэсэныгъэу фысила-гъэми ишIуагъэ кьысэкIыгъ. Анахъ шъхьалэ — цыфхэм апэблагъэ зысIыныр, ахэм ярэхъатныгъэ, яфитыныгъэхэр кьэсыухъумэнхэр арыгъэ ыкли ар кызыдэхъугъ. Районэу кьы-сэпхыгъагъэм сызымышIэрэ исыгъэп, лъытэныгъи кьысфа-шыштыгъ. ХуынкIэн-тыгъон бзэ-джэшIэгъэ инхэр тIогъогогъо кьызылусхын зэрэспэкIыгъэм фэшI имычэзэуи званиехэр кьысатынхэу хуыгъэ. Дзэ кьулы-къур хэтэу Iоф зысIэрэр илъэс 20 зэхъум пенсием сытIысы-жыгъ, — хигъэунэфыкIыгъ Юрий К.

Ащ иуж тигушылэгъу рэхъатэу зы чыплэ исыгъэп, ар обще-ственнэ щылаклэм чанэу хэ-лажэщтыгъ. Общественнэ ор-ганизациеу «Кьалэу Херсон исоветскэ офицерхэм я Союз» зыфилорэм хэтэу Iоф ышIэщтыгъ. НыбжыкIэхэм япатриотическэ плуныгъэ, мэфэкI Iофтыабзэхэм язэхэщэн лъэшэу ыналэ атетыгъ. Щытху хэлъэу ыкли чанэу Iоф зэришIэщтыгъэм фэшI нахъ па-

сэу званиеу полковникыр 2018-рэ ильэсым кьыфагъэшъошагъ.

Донецкэ ыкли Луганскэ на-роднэ республикэхэр, Запорож-скэ ыкли Херсон хэкухэр Уры-сыем хэхъажынымкIэ щыIэгъэ референдумым цыфхэм гугъэ-плэшлэхэр кьаритыгъэу щытыгъ. Юрэ мыщ чанэу хэлэжъагъ, Iофым изытет цыфхэм агуригъа-лоштыгъ. Нэужым Херсон кьы-кIыжыныу ары зыкIэхъугъэри.

— Референдумым хэтыгъэ-хэм Украинэм ихабзэ алыхъоу, «щыIэныгъэмкIэ щынагъошъ, шъуимыкI хуыштэп» алуи кьэко-щыгъэхэм тэ тиунагъуи ахэфагъ. Сэры, сишъхъэгъус, спху, ащ ишъхъэгъусэрэ япшъашъэрэ тызэгъусэхэу тыкъэкIожыгъ. Адыгеир нэгъушIоу, фэбагъэ хэлъэу кьытпэгъокIыгъ, тищы-кIагъэр зэкIэ тагъэгъотыгъ, — кьыуагъ тигушылэгъу.

ХэушъафыкIыгъэ дзэ операциер

Полковникым игъашIэ дзэ-кьулыкъушIэу кьыхыгъ. Хэу-шъафыкIыгъэ дзэ операциер рагъэжъагъэу, зыщыт хэгъэгур кьэухъумэгъэн фаеу зыщы-хуыгъэм ар рэхъатэу щысын ыпIэжыгъэп.

— Сятэжъ сызэригъэсагъэм тетэу ащ ипIагъо сырэкIо, — кьелуатэ ащ. — Зыгорэм ыкIыб зыдэгъэбылхыгъаныр сшэнэп, амалэу сIлэм елытыгъэу сфэ-лъэкIыштыр сэшIэ. Теубытагъэ хэлъэу а унашъор сшыгъэ. Урысые дзэм Iэпылэгъу сыфэ-хуыштэу сыдэуштыу сышъыштыгъ? Хуэрэ-шIэрэм сыхэмытэу, ыбгъу-кIэ сыштытэу сеплэын слъэкIы-гъэп. Синыбдэжъоу кьулыкъу зыдэсхыгъэхэу ащ щыIэхэм сагоуцоныр кьыхэсхыгъ.

Юрэ Мыекъуапэ идзэ комис-сариат зэкIом, ыныбжъ елыты-гъэу дзэ операцием амыгъэкIо-нэу фежагъэх. Ау ар ашIо-кIыгъэп, ипсауныгъэ изытети игъэклотыгъэу аригъэуплэкIугъ, ыкIуачIэ кьыхыштыри нэры-лэгъу зафэшI нэуж зэзэгъы-ныгъэм кIагъэтхагъ.

2023-рэ ильэсым Ионыгъом и 25-м кьысхъэгъагъэу кьулы-къур хэушъафыкIыгъэ дзэ операцием щехъы. Ар взводым икомандир. Ащ емылтыгъэу, ныбжыкIэхэм аготэу идзэ пшъэрылхэр егъэацIэх.

— Сызхэт ныбжыкIэхэм сы-зэрагъэпIэрэр, кьызырэгъэ-дэлухэрэр сэркIэ зымыуасэ щыIэп. СкIуачIэ кьехьыфэ яса-тырэ сыхэтышт, сишIуагъэ яз-гъэкIышт, — кьыхыгъэщыгъ Юрий К.

Тигушылэгъу фэдэ лыхыужъэу тIлэр макIэп, ахэр тиныбжы-кIэхэм ящысэтэхыпIэх. Хэгъэгум иухьумаглохэу цыфхэм ярэхъат-ныгъэ кьэзыухъумэхэрэм щыт-хур адэжъ.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Хэгъэгу къэгъэлъэгъонышхом Адыгеир ыгупч

(ИкIэух).

Ахэр Къат Теуцожь, Цэй Евгений, Пэ-
тлюющэ Феликс, Туркий Махьмуд, Быр-
сыр Абдулахь, Хьуажь Рэмэзан
ЛэупэкIэ Нурбый, Тыгьужь Махьмуд,
СтIашьу Юр, Пенэшьу-Сет Сафият,
Къуанэ Аслъан, СултIан Умаровыр,
ДыдыкI Нурбый ыкIи ГьукIэ Замудин.
Кьыхэгъэщыгъэн фак, УрысыемкIэ Къо-
кIыпIэм щыпсэурэ лъапкхэм яискус-
ствэкIэ Къэралыгъо музейи и Къутамэ
зилэр Адыгэ Республикэ закъор ары.
Ащ ихъатыркIэ Адыгеим амалэу IэкIэ-
лпыр нахьыб, къэралыгъо мэхъанэ зилэ
лофтхьабзэу а музейи зэхышхэрэм
республикэр нахь игъэкIотыгъэу къащы-
гъэпъэгъуагъэ мэхъу.

«Къэгъэлъэгъоным Иофилагъэхэр дгъэхьынхэу кызытеохэм, зыцлэ кыыралогъагъэр авторщи. Ау фэдэ пчъагъэклэ едгъэхьугъ, Иофтахъабзэр зэхэзыщагъэхэм ахэр агу рихьыгъэх. Ахэм тишъолъыр играфикэ, иизобразительнэ ыкли декоративнэ-прикладной искусствэ кыырагъэлъэгъуклы. Ахэр сурэтхэр, пгуа-блэхэр, пхэм хэбзыклыгъэ панно дахэхэу Хуаажэ Рэмэзан кыы-лэклэлыгъэхэр, «Республика Адыгея» зыфилорэ шгуашэу Стлашгу Юрэрэ Пэнэшгу-Сет Сафиятрэ зэдагъэхъабырыгъэр. Пстэури тимузей ифонд ихъар-зынэц шыщых, цифрэ шгуашэм илхэхэу, УФ-м культурэмклэ и Министерствэ иэлектроннэ каталог хэтых. Нэмыклэу мыщ фэдэ къэгъэлъэгъонхэм ахэр ахэбгъэлэжъэнхэ плъэклыщтхэн», — кыддэгощагъ Къоклы-пэм шыпсэурэ лъэнкхэм яис-кусттвэклэ Къэралыгъо музеем и Кутамэу Адыгеим шылэм ипашэу Шгъуапцлэкъо Аминэт.

Къокыплэм щыпсэурэ лъапкхэм
яискусствэкӀэ Къэралыгъо музейр зышы-

Іә ллэшлэгум кыклоц! мыщ фэдэ кы-
гъэльэгъон зэрэзехищэрэр апэрэ.

Экспозицием игъэпсыкIэкIэ ащ хэлэ-
жьэрэ IофшIагъэхэр зэдэгущIэхэрэм,
зым адырэм хахьо фишыжьырэм фэд.
Лъэпкхэм язэфэмьдэныгъэрэ янэш-
нэхэрэм ахэм нэм кыкIагъэуцо. Яшэн-
хабзэхэр, якултурэ, ящIыкIэ-псэукIэ,
ячыопс зыфэдэр бзэмыIоу кылуатэ.
Адигеим идунай идэхэгъэ кызыгъэлъэ-
гъукIырэ сурэтэу ПIэтIыушэ Феликс
ышIыгъэр кызгъэлъэгъоним идэпкI шьхъ-
Iэ пылъаг. Павильоным Iлахьэхэрэм ар
апэрэу альэгъурэмэ ащыш.

«Къэгъэлъэгъоныр гъышIэгъонъу дгъэпсыгъэ. КъокIыIэ Чыжъэм ишъолъырхэр, Якутиемрэ Чу-коткэрэ, къыхэдгъэцхэу гунчэм идгъэуцуагъэх. Телыр Кавказым ишъолъырхэу Дагъыстанрэ Адыг-геимрэ яIэпэласэхэм яIофшIа-гъэхэр ац къешIэкIыгъэх. Мыц фэдэ шIыкIэм ихъатыркIэ сурэ-тхэр зэпэмьуцуужьхэу, дахэу «зэдэгъуцIэх». Джац фэд, дэпкъ шъхъалэм адыгэ сурэ-тышIэу ПIэтIыоцэ Феликс IофшIэгъэ бэлэх пытIагъ, ыбгъүхэмкIэ Бурятием исууль-

птурэхэр дгьэуцугьэх. Зым ады-
рэм идэхагъэ хигъахъоу кыицы-
гъэлъэгъуагъэх», — кьеIo
кьэгъэлъэгъонэу «Урысыер.
КьокIыпIэм пэблагъэу» зы-
фиIорэм иIoфшIэн фэгъэзагъэу
Мария Филатовам.

Ары кызгальзэгэоним ипшээрылтыгээри: Кьоклүплэ лъэныкъом шыпсэурэ лъапкхэмрэ (ахэр Приморьем, Кьоклүплэм шылэхэр) ыкы ягушпысаклэклэ, япсэуклэклэ ахэм апблагэхэмрэ (кьоклүплэ культуруу Темыр Кавказым кы-

цыгъэльэгъуагъэмрэ) зэфицэнхэр, зэ-
пэблагъэ ышлынхэр.

— Адыгейм аживопись, гра-
фикэр, изобразительнэ искус-
ствэр, КъокIыпIэ чыжсэм фэ-
гъэхьыгъэ этюдхэр, Якутиемрэ
Чукоткэмрэ къуышхъэ хъзы-
кынымкIэ яискусствэ, тувинскэ
IэпIэIасэхэм мыжсэм хабзыкIы-
гъэ IофшIагъэхэр, скульптурэр,
керамикэр — мы пстэури къэ-
гъэлъэгъоным цызэхэугъоягъэх.
Ау, шыпкьэр пIоштмэ, Адыгейм
шIофшIагъэхэр ядэхэгъэкIэ лъэ-
шэу къахэцых. Ахэм узяпльыкIэ,
лъапкьым инэшанэхэр ахэолъа-
гъо, нэм къыкIаохэу цымытхэу,
шъабэу, зэкIужьэу зэкIэри
къыгъэлъэгъукIыгъ. НэмыкI
шъолъырхэм ащыц тинэIуа-
сэхэу къэгъэлъэгъоным еплъы-
гъэхэр къытфытеох, къытфэт-
хэх, тшIофшIагъэхэр агу зэрэ-
рихьыгъэр къытаIо. Адыгейр
республикэ цIыкIоу алъытэми,
тилъэпкь шинагъэ ичIыналъэ
зэремылътыгъэр ац къегъэ-
лъагъо, — **къыддэгъоцагъ**
ШъэуапIэкъо Аминэт.

Урысыем иккыкыплэ шьолъырхэм яискусствэ кызыгъэлъэгукырэ лофшлэ-гъэ зэхэубытэгъэ анахь дэгъу дунаим щызилэхэм Къокыплэм и Къэралыгъо музей ащыщ. Ащ урыгушхонэу зэрэщыгъым имызакуо, цыфхэм зэлыагъэшлэн, Къокыплэ искусствэр цыфхэм ашлогъэ-шлэгъон шлыгъэн фæе. «Урысыер. Къо-кыплэм пэблагъу» зыфилорэ кыгъэлъэгъоным ыгъэцэккэрэ пшьэрылхэм ари ащыщ. Лоф шылэрэм кыккоцц, шэклогъум и 4-м кышсегъэжыагъу, къэралыгъом ишьолъыр зэфэшхьафхэм къарыкыгъэ нэбгырэ минишэ пчъагэмэ ар зэрэ-гъэлъэгугъ. Джыри ащ фэдиз еблэгъэн алхэкышчт. Бэдзэогъум и 8-м нэс лоф шылэшт.

АНЦОКЪО *Ирин.*

Сүрэтхэр: Шъэуапц/экьо Аминэт.

АДЫГЭ ДИКТАНТЫМ ЗЫФАГЪЭХЬАЗЫРЫ

Хабзэ зэрэхьугьэу, адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ ипэгьоклэу Адыгэ къэралыгъо университетым ильэпкъ факультет дунэе I офтхьабзэу «Адыгэ диктант» зыфилорэр зэхещэ. Мы ильэсым ар я VI-у гъэтхапэм и 12-м атхышт, мафэм сыхьатыр 1-м рагъэжьэшт.

Шлоигъоныгъэ злэхэр АКЪУ-м адыгэ филологиемрэ культурэмрэклэ ифакультет, урамэу Пушкиным ыцлэ зыхьырэм иунэу N 260-м, рагъэблагъэх. Онлайн шлыклэм тетэу зытхынэу фаехэм апае эфир занклэ цылэшт, университетым ютуб канал мы ссылкэмклэ ихъанхэ алъэклышт: <https://www.youtube.com/watch?v=C2tGLMAvork>

Шолги имийлэу лъэкъуацлэр клэтхэгэнэу шытэл, зыкээзыгъэлъэгъонэу фэмыхэхэм зыфэе цлэр ратхэн альэкышт, зэклэми унэе кодхэр афашлыштых. Анахь дэгъоу тхагъэхэм ацлэхэр кыралыштых.

Зэрэгтхыгт ыкн зэрауплэкнжыгт шыкнхэр
тхэныр рамыгжыгт кыэтлэтэгт. Диктант нэпэрытхым
техыгт сурэгт кыздэгжыгт электроннэ почтэр:
shed 1982@mail.ru

Диктанты зэрлхыгээр кээзыушыхыатырэ тхылъ
фаем мы ссылкэмклэ зыкьерэгэнаф: [https://forms.
yandex.ru/cloud/65cb28bf3e9d0801dba2d713/](https://forms.yandex.ru/cloud/65cb28bf3e9d0801dba2d713/)

Улчлэ зилэхэр мы телефонум теонхэ альэктышт:
8(961)8284063.

Сүрэтыр: факультетым ихъарзынэщ.

Хьаджырэтхэр

Ахэр Лыкэкыкохэм, Къай-тмэсыкохэм, Шьхаклэмкыкохэм, Къэлэшьаохэм ыкйи нэмыкхэм ялэккыо хьаклэщых. Фэрхьатккыо Мыхьамэт ихьаклэщ чылэм дэт хьаклэщ пстэуми атеклыщтыг. Ар къахэзыгъэщыщтыгэр къеклыалэщтыгъэ шыухэр ары. Нахьыбэрэмккэ ахэр цыф кызырыккыо шымытхэу, лы нафэхэу, «уай-уай» языгъэлогъэ хьаджырэтхэр арыгъэх. Цыф хэхыгъэхэу, еж ягъогу зыфагъэнэфагъэу, лыгъэм игъогу тетхэу хьаджырэтхэм ящылаккэ гъэпсыгъагъэ.

Хьаджырэт хьунхэм ушъхьагъу зэфэшъхьафхэр фэхьу-щтыгъэх. Кызыраложьырымккэ, ахэтыгъэх ахэм лы бэлахьхэр, «пым зышлэгъэбылпырэр, псэм сырэджэгужы» алоты зытыраложьыти, хьаджырэт шылаккэр аублэщтыг. Джащ фэдэгъэх зигугу къэтшыщт хьугъэ-шлагъэм тыкызышытегушылэщт хьаджырэтхэр.

Тхьачлэгъ мэзышхо ылупэ пэ-лупэшьогу губгъом метр 700 фэдиз азыфагу кыдафэу псы-хьохэу Арымрэ Сэралрэ кы-щыккэчых. А гэхьунэ зэрэлы-гъэу «Арым гэхьун» зыфа-лоштыгъэ псэуплэм дэжъ кыкы-хи Джыраккые джы зыдэщыс чыплэр тлысиплэу чылэдэсхэм зыхахым, апэу унэ шызышлы къэтлысыгъагъэхэм Фэрхьатккыо Мыхьамэт иунагъо ащыщыг. Чылэгу дэдэм Фарзэ инэккы клэрытэу ащ ипсэуплэ гъэпсы-гъагъэ. Ежъ Мыхьамэт лы шырытэу, игушылэ маккэу, ылэ пытэу, илэшэккэ псынклэу шы-тыгъэу цыфхэм кыложьы. Мафэ горэм Мыхьамэт ихьаклэщ хьа-джырэтхэр кышызэулагъэхэу ашъхьэ кырыклогъэ къэбар гъэшлэгъонхэр кышыдалуатэхэу, унашъохэр рахьухэхэу, зэрэгъэ-чэфхэу шызэхэсыгъэх. Ащ тэфэу шыу зэтэгъэпсыхьагъэ горэ шы емылыч тесэу, мыхьэр пыхьы-клэу, зымышлэжъэу, шышъхьэр уышъорэккэ, жэккыыр хыри-гъэлэшьоу кылухьагъ. Уанэм имыфэжъэу, жыхьарзэм фэдэу чэум зыкылуригъахы, шымы къемыпсыхэу, шхомлаккэри шышлалум римыпхэу мэкъэ чан-ккэ «Мыхьамэт!» ылуи лпыр джагъэ. Фэрхьатккыо Мыхьамэт ишагу ибзылфыгъэ кыуапэ

щылэгъэ ыпхьу цыккыо ильэс пшыккыутфым итым джэмаккэр зэхихыгъ. Зэрэхабзэу, пшэ-шъэжъыер псынклэу кызыщы-лэти, хьаклэм пэгъоклынуэ унэм икыгъ. Шыум бгъодахы ишы-лупэрэ ильэрыгъэрэ уыбыти, намысрэ лэдэбрэ хэлэу ынаплэ ригъэплыхы зэхэпхышъо-зэхэ-мыхышъоу «Къэблагъ, тыхьак!» рилуагъ. Лпыр лы кызырыккыо зэрэшымытыр мыгуащэу, зи-гъэбэлахьэу, илоккэ-шыккэклэ ар зэхуыгъашлэу зишыщтыгъ. Мыхьамэт кылымккэу, «ежъ фэдэллым» пшъашъэр кызырэлпыккыгъэр шыум «кы-хихыгъ». Ар зэрымгуаплэр кы-хэхэу, пшэшъэжъыер зэри-мыпэс фэдэу бгъунджэу къе-плыхы «Сыкъэблэгъэщт уятэ исэу кысаплэмэ» ылуагъ. Пшъашъэр къэгущыли, «Ис, хьаклэхэм ахэс» шъабэу ри-ложьыгъ. Ежъ зышлэпхъашэу, шыккэаеу, кыфырыккыун фэдэ гори шымылэ фэдэу пагэу шыур цытыти, хьаклэщым ис шыухэм ежъ зашъхьэщылэтыклэу, лаккы-дыгъэ игушылэхэм ахэлэу «Хэ-та хьаклэу унэм исхэр?» ылуагъ. Пшэшъэжъыем иджэуап бэ-рэ зэрымгъажэу, хьаклэщым

хьаклэу ис хьаджырэт нэбгыри-блым ацлэ зырызэу кырылуагъ.

— Нарт фэдэ Пэлэоккых, Хьатккыо Хьапаккэ, Емпккэ Бэджэкъэх, Къэккыуако Лыод, Зымыдэн Шъэуай, Унэ-тлэккэ Томэс, Къупшъаисэ-ккыори ахэс, — ылуагъ.

Ар зызэхэхым, лэу плэгу-рэм лэу клэтыр клэчьи етлани кыккыидзэжъыгъэм фэдэу ышъоу пычыгъэр ынэгъу лэшэу кы-

Фэрхьатккыо Мыхьамэт ихьаклэщ чылэм дэт хьаклэщ пстэуми атеклыщтыгъ. Ар къахэзы-гъэщыщтыгъэр къеклыалэщтыгъэ шыухэр ары. Нахьыбэрэмккэ ахэр цыф кызырыккыо шымытхэу, лы нафэхэу, «уай-уай» языгъэлогъэ хьаджырэтхэр арыгъэх. Цыф хэхыгъэхэу, ежъ ягъогу зыфагъэнэфа-гъэу, лыгъэм игъогу тетхэу хьаджырэтхэм ящылаккэ гъэпсыгъагъэ.

хэщыгъ. Шы сэккы зыкыхиу-б-гуи, мэккэ чанэу зэрэгущы-щтыгъэри ккысагъэу, джы мэккэ шъабэккэ пшэшъэжъыем зыкы-фигъази, гумэккыер ынэгъу клэ-лэу, кылушъашы кылэулыгъ:

Адыгэхэм унэ ашлэу, шагур зэтырагъэ-псыхьэ зыхьуккэ, апэ ащ дашыхьэщтыгъэр хьаклэщыр ары. Ар шыу зеккылэхэм ягъэ-псэфыплэу, ныбжыккэхэм ягъэсаплэу, лыжъхэм ятхыдэлотаккэу, адыгэ хэбзэ зе-хьаплэу шытыгъ. Цлэрылохэу ыккы нахь хэ-хыгъэхэу зигугу ашлэу, цыф кыуаплэхэу, лэккы гъэнэфагъэхэм яшагу шыгъэпсыгъэ-хэу Джыраккые хьаклэщыбгъу дэтыгъ.

«Алахьталэу пстэури зэлэлоу зымы емылэулыжъэрэ ти Тхьэ лэплэ ыцлэккэ сыккыолэу мы шагуи сыккызырэлухьагъэр мы лы купым ямыложьынккэ», — ылуи, ыгу клэдыгъэу шым хауи, кызылохьэм хэлэыгъэ шъо-рышыгъэри хэмылпыжъэу, кы-зэмыплэккэу, псынклэу шыум зылуригъэхыжъыгъ.

Мы хьугъэ-шлагъэр Джыра-ккые дэсыгъэ тхыдэлотэ лэзэу Жаккэмыккыо Нурбий куп хэсэу чылэ къэбархэр кылуатэ зы-хьурэм клэпэлэхэти, кыра-гъэуатэу кыхэккыщтыгъ. Ар кызылуатэккэ шыу бэлахьэу зызыхьужьыщтыгъэ лым изеккыуаккэу нэужым хьужьыгъэр лаккырдэ ышлэзэ «непэ кы-знэсыгъэми штагъэм хэтэу,

хьулфыгъэу кыальфи гъон-чэдж зышызылэагъэу, шыбгым итлысхьагъэу е машинэ итлысхьа-гъэу ташыщ зы нэбгырэ мы шыум изеккыуаккэ кытхэмы-гъэфэнккэ, тынапэ кыфи, плы-жыи цыф фэмышлэнккэ сэлалэ. Амин!»

Мы хьугъэ-шлагъэм ехы-щыр хьазырэу 1918-рэ илэ-сым къэхьугъэ Сихьу Хьакуцэ (Тхьаккыуэцэ Елмырэу ыпхьу) кылотэжъэу 2007-рэ илэсым Хьуажэ Нурет Хьакурынэха-блэ кышитхыжъыгъ. Ащ кы-щилорэр мыры:

— Отэрыр зэгъоккэ хьазы-рэу шыу горэ кытхьагъ. Шъэ-жъые лэтахьо горэ пчэлулэм джэгоу лусыти, еджагъ. «Уи! Хэт тес сишъау?» ылуи. Адрэ-ри ащ фэхьазырэу шысыгъэ фэдэу джэуап кыритыжъыгъ: «Хьатккыо Хьапаккэ, Унэтлэккэу Томэс, Къушъхьэм тесэу Цы-еккэу, Даур ыккыо Пшымаф. Хэт уфаеми, тегъотэщт тэтэжъ, еблагъ». Шыум клалэр ыхьын ихьысапыгъэти, мо клэлэцкылум кыпчыгъэхэм ацлэ зызэхэхым, ышъхьэ щигъэзыежъыгъ.

Тхыдэлотэ пэпчэ кылотэккэ зэфэшъхьафэу хэлэыр мы къэ-баритлум къащэлэагъо. Ахэр кызылуатэрэм ыккы чыплэу кызышлэуатэрэм гъэнэфагъэу епхыгъэх. Зым къэбарыр лупккэу кыибнегъэсымэ, адрэм елэла-пхьэхэр чыплэ-чыплэу кыхи-гъэчэрэзэзэ нахь гъэшлэгъонэу, упккэпкыгъэу, ежъ иепккыи ащ дыккыгъоу кызыпккырехы. Сыдэу щытми, мы хьугъэ-шлагъэхэр чыплэ зэфэшъхьафхэм ащыхьугъэх нахь мышлэми, ахэм узягупшысэу, зызэпхьыплэжъ-хэккэ, зэфэхьысыжъ гъэшлэ-гъонхэр уагъэшлы. Хэт ышлэра, мы лэу сабиймэ зыцлэ кыра-лохэрэр хэкум щызэлэуашлэу лыхьужьыгъэнэккыи мэхьуба е мыхьун зышлэхэрэм афэзымы-гъэгоу шытыгъэ хьаджырэт-хэмэ? Енэгъагъо ахэм мыхьун зеккыуаккэхэр кызыхьэфэрэ шыу-хэр «ячылплэ рагъэуцожъэу» шытыгъэхэккэ. Сабыйхэми гу-лытэ чан ял, чыплэу зэрыфа-гъэхэм елэытыгъэу алоштыр зэгъэккыгъэу лупккэу кыло, зы-горэккэ мы зеккылэхэм кыккы-нэжыынхэм шыгугыхэу ацлэ зэрагъэшлэгъэнккыи хьун. Ау шыу нэгъуаджэхэм ацлэ къэбари-тлуми кышыралорэп, ахэм язе-ккыуаккэ зэрэтэрэзэйджэм кы-хэккыккэ тхыдэм чылухьумагъэ-хэу кычлэккыи.

НЭГЭРЭККЫО Казбек.
Сурэтхэр: Дыгу Айтэч.

Мэфэклым ехьулэу шлушлэ лэпылэгьур альагьэлэсыгь

Адыгеим ис кьэзэкь ныбжьыкьлэхэм я Союз илгьэорышлэпэ хэтху Александр Даниловым, Екатерина ыкли Константин Загорукьлэхэм хушхьафьыкьлэ дзэ операциер зыщыклорэ шьолпырхэм — Херсон-рэ Запорожьемрэ шлушлэ лэпылэгьур тонни 2 фэдиз анагьэсыгь.

Ахэр кьэзыуьгоиьгьэхэр кьэзэкь ныбжьыкьлэхэр, Адыгэ Республикэм и Мыекьопэ ыкли и Красногвардейскэ районхэм, кьалэу Мыекьуапэ ащыпсэухэрэр, купэу «ZOV сила в ПРАВДЕ!», «Сбор нашим. Майкоп» зыфилохэрэм ахэтхэр ары.

А шлушлэ лэпылэгьур хэлъыгьэх дзэкьолхэм яунагьохэм кьагьэхьазырыгьэхэр, гьомылэпхэ зэфэшхьафхэр, шьоур, лэзэгьу уцхэр, псэолъапхьэхэр, нэлэплэкьлэхэр, газ баллонхэр, пхьэшхьамышхьэхэр ыкли нэмыкьлэбэ.

Краснодар краим и Мостовской район щыц Рязушенкэхэм яунагьо игукьэкьыкьлэ ыкли купэу «Сбор нашим. Майкоп» зыфилохэрэм хэтхэр кьаделэхэзэ улагьэхэр е стыгьэхэр нахь псынклэу кьыжыныхэм пае шэфым хэшлыкьлэгьэ щыфэнхэр

зэрыл банкэ 250-рэ агьэхьазырыгьэ ыкли лэпылэгьу анагьэсын фаем хагьэхуагь. Мыщ дэжым кьэлогьэн фае цыфыбэ ащкьэ кьызэраделэгьэр. Волонтерхэр, предпринимательхэр лэпылэгьу кьафэхуьгьэх ыкли а лофыр псынклэу зэшлохыгьэ хуьгьэ.

Адыгеим икьэзэкь ныбжьыкьлэхэм я Союз анахь чанэу хэлажьэхэрэм яшуагьэ кьагьэкьуагь шлухьафтынхэр гьэхьазырыгьэнхэмкьлэ ыкли ахэр машинэм илхьэгьэнхэмкьлэ. А пстэуми анэмыкьлэу кьалэу Мыекьуапэ щыц бзылфьыгьэхэм, клэлэеджаклохэм Хэгьэгум иухьумагло и Мафэ фэш гуфэбэныгьэ зыхэлъ письмэхэр тидзэкьолхэм афатхыгьэх.

Гьогум кьин шлукае шальэгьуьгь, сыда плэмэ постым благьэкьыгьэхэпти, губгьохэмкьлэ ежхэр зэрэамалэу гьогур пхыратхуьщтыгь. Арэу щыт нахь мышлэми, Запорожскэ хэкум ишьофхэм ошлэ-дэмышлэу кьэзэкьхэр ащылукьагьэх кьалэу Мыекьуапэ икьыгьэ тидзэкьолхэм. Ахэм гьогур тэрэзыр кьарагьэлэгьуьгь. Шлушлэ лэпылэгьур хэлажьэхэрэм ягуапэу клэлэцьыкьлэхэм кьатхыгьэхэр, шлухьафтын зэфэшхьафхэр ыкли Теклоныгьэм и Быракь ты-

рашыкьыгьэр ахэм алэклагьэхьагьэх.

Шлушлэ лэпылэгьур изы лахьышхо я 227-рэ мыекьопэ дзэ артбригадэм лэклагьэхьагь, Херсон пьэныкьом кьулыкьур ахэм цахьы. Блокпостхэм алуьхэми шлухьафтынхэр ыкли лэшу-лушлэхэр афагощыщтыгьэх. Джащ фэдэу блокпостхэм ащыц горэм шалукагьэх Пшызэ кьэзэкьыдзэм хэтхэм. Екатеринодарскэ отделым иа-таман пэцэныгьэ адызэрихьэзэ ахэм ядзэ пшээрлыгьэ агьэцакьлэ.

Аужыпкьэу шлушлэ лэпылэгьур зынагьэсыгьэр тидзэкьолхэу улагьэ хуьгьэхэм кьызщялэзэхэрэ сымэдэжып ары. А сымэдэжып члэхьэм апае пхьэшхьэ-мышхьэу бэ кьащэфыгьагьэр, джащ фэдэу нэлэплэкьлэхэр, салфеткэхэр аратыгьэх.

Пшыгьэхэми, япшээрлыгьэ зэрагьэцэклагьэм гушхоньыгьэ кьахилхьагьэу кьагьэзэжыгьэ Александр Даниловым, Екатерина ыкли Константин Загорукьлэхэм. Ахэм километрэ 1800-рэ фэдиз хуьрэ гьогушхо зэпачыгь.

Тиухьумаглохэу зышхьамысыжхэу тыхэгьэу ифедэ кьэзыуьхэмэхэрэм афэгумэклэре пстэуми инэу тызэрафэразэр кьэтэлэ!

Сурэтхэр: Е. Загорукьлэр.

Мы илэсым — гьогур лахьиплэ

Льэпкь проектэу «Шы-нэгьончэ ыкли шэпхьэшлухэм адиштерэ гьогурхэр» зыфилохэм ишлуагьэкьлэ Мыекьопэ районным иавтомобиль гьогур шыщ лахьиплэ 2024-рэ илэсым агьэцэклэжыщт.

Автомобиль гьогур «Аб-дзэхьабл — Новосвободнэр» зыфилохэм километрэ 1,35-рэ хуьрэ гьогуркьлэ щашыщт, Мыекьуапэ кьэзыуьхэрэ гьогур шыщ лахьэу километри 2,3-рэ хуьрэ агьэцэклэжыщт, Мыекьуапэ икьыре гьогур станицэу Кужорскэм екуьлалэрэм шыщэу километрэ 1,8-рэ ыкли поселкэу Тульскэм екло-лэрэ гьогур километри 7,3-рэ зыкьыхьагьэр агьэ-клэжыщтыгь.

2024-рэ илэсым ишышхьэу мазэ ыклэ нэс гьогуршлэ километрэ 12,75-м гьэцэклэжыщт лофшлэнхэр арашыллэ-щтыгь, ахэм сомэ миллион 296-рэ апэуагьэхьащт.

«Адыгеяавтодорым» кьызэрэщалуагьэмкьлэ, ахэр ары гьэцэклэжыщхэм афэгьэзэгьэщтыр. Зэнэкьокьухэр зырагьэкьокьлэхэрэ ужым, гьэтхалэм ыклэхэм адэжэ, подрядчикхэр кьэ-нэфэщтыгь. Зэзэгьыныгьэ зыдашлыщт организацием апэрэ унашьюу фашырэр гьогур агьэцэклэжыщхэрэм тыралхьащт асфальтым мыжьогьэушкьоигьэ-шэф-щыфэр хэлъыныр ары. Ащ гьогур мыфьыкьоу нахьыбэрэ щигьэтыщт.

Адыгеяавтодор

«Адыгеяавтодорым» ипащэу Алексей Корешкиным кьызэрэжыгьэщы-гьэмкьлэ, шьолпыр гьогурхэм агьэцэклэжыщт зэ-зэгьыныгьэу агьэхьазы-хэрэр планым ыпэ итхэу зэшлуахыгь. Шьолпыр ыкли муниципальнэ гьогурхэм яобъект 20-у агьэнфа-гьэхэм километрэ 43-рэ якьыхьагь, ахэм Мыекьопэ районэу зигуьу кьэт-шырэрэ ахэт, 2025-рэ илэсым телъытэгьэ лоф-шлэнхэу льэпкь проек-тымкьлэ рахьухьагьэхэм ащыщыгь.

Планым ыпэ итэу лоф-шлэнхэр зэшлохыгьэнхэр, цыфхэм ягьэмкьлэхэм аналэ ренэу атегьэтыгьэныр, анахь кьопэ чыжьэм шы-лэхэми ящылэклэ-псэукьлэ кьыдэлъытэгьэныр зиуна-швор Адыгэ Республикэм и Лышхьэу Кьумпыл Мурат ары.

Анахь автомобиль гьогур дэжхэр ыпэрашлэу льэпкь проектымкьлэ агьэцэклэ-жыгь. Ащ фэдэхэр шэп-хэ гьэнэфагьэу цылэхэм адырагьэштэжыгь, ащ елъытыгьэу льэпкь про-ектымкьлэ пшээрлыгьэу кьагьэуцурэр гьэцэклагьэ мэхьу. Непэрэ мафэр пштэмэ, шьолпырхэмкьлэ Адыгеим планыр процент 60,1-кьлэ агьэцэклагь, шьолпыр ыкли муниципальнэ мэхьанэ зилэ гьогурхэмкьлэ процент 63,8-м цынагьэ-сыгь.

Кьыхэгьэщыгьэн фае, Мыекьуапэ кьэзыуьхэрэ автомобиль гьогур иапэрэ чэзыу 2009-рэ илэсым атлупщыгьагь. Ащ ишлуа-гьэкьлэ хы Шлуцлэ лушьюм клорэ зеклохэр нахьыбэ хуьщтыгь, ащ пае «Мые-кьуапэ — Туапсэ» зы-филохэр гьогур агьэфедэн альэкьы.

Урысые гвардием макьэ кьегьэлу

Адыгеим щыпсэухэу ратхыкьыжыгьэ лашэ зилэхэм Урысые Федерацием и Льэпкь гвар-дие и Гьэлорышлэпэу АР-м щыгьэм макьэ аре-гьэлу кьэралыгьо фэло-фашлэхэм я Зыкл порталкьлэ ахэр арагьэтхын-хэ зэралэкьыщтымкьлэ. Псынклэу ыкли уахьтэ тырамыгьэкладэу а амалымкьлэ лофыгьор зэшлуахыщт.

Кьэралыгьо фэло-фа-

шлэр агьотыным пае ин-тернет сайтэу — <https://www.gosuslugi.ru> зыфи-лорэм зыщатхын фае.

Цыфхэм алыгь лашэ-хэм ягьэзекьлэ, унэе де-тективнэ ыкли кьэрэгьу-лэ лофхэм афэгьэхьыгьэ фэло-фэшлэ зэфэшхьа-фьбэ Урысые гвардием Зыкл порталымкьлэ афе-гьэцакьлэ.

2023-рэ илэсым ли-цензии-фитыныгьэ лоф-шлэнымкьлэ шьолпыр под-

разделением цыфхэм ыкли юридическэ лицэхэм ялэу тхылъ мин 13-м ехьу кьылэклэхьагь. Ащ щыщэу мин 12-м ехьурэр кьэралыгьо ыкли муниципальнэ фэло-фашлэхэм я Зыкл портал кьыкьыгь.

Льэлу тхылъыр зэралэ-клэхьагьэм ыкли лоф зэрэдэшлэрэм яунэе кабинеткьлэ лыплээнхэ алэ-кьыщт. Уахьтэу кьызшала-хыжыщтыри лэныкьуй-тлум зэдаштэ.

Уголовнэ лоф кьыфызэлэуахыгь

Урысыем и Следст-веннэ комитет Адыгэ Республикэмкьлэ ислед-ственнэ Гьэлорышлэпэ Тэхьутэмыкьое райо-нымкьлэ иследственнэ кьутамэ кьуаджэу Адыгеяклэм дэс хуль-фьыгьэм Урысые Феде-рацием и Уголовнэ ко-декс ия 131-рэ статья ия 4-рэ лахь ипунктэу «б»-м зигуьу кьышырэ бзэ-джэшлагьэр зэрэзыхьа-гьэм, зыныбжэ илэс 14-м нэмысыгьэ пшэ-шэжыгьэм шхьагло зэрэзыхьагьэм апае уго-

ловнэ лоф кьыфызэлэу-хыгь.

Следствием кьызэрэ-щынэфагьэмкьлэ, 2024-рэ илэсым мэзэм и 22-м Тэхьутэмыкьое районым-кьлэ кьуаджэу Адыгеяклэм дэс хульфыгьэр зыныбжэ имыкьуьгьэ пшэшэжыгь-ем — хульфыгьэр зы-дэпсэуштыгьэ бзылфьы-гьэм ыпхьу шхьагло ри-хыгь.

Хульфыгьэр аубытыгь, Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 131-рэ статья ия 4-рэ лахь ипунк-тэу «б»-м зигуьу кьы-

шырэ бзэджэшлагьэр зэрихьагьэкьлэ ар агьэ-мысэ. Ыпэклэ ащ илоф хыкумым ылогьагьэу, 2020-рэ илэсым Крас-ноярскэ краим кьыкли Адыгеим кьэкуагьэу агьэунафьыгь.

Уголовнэ лофымкьлэ следствиер макьло. лофым изэхэфын зэрэклорэм Урысыем и Следственнэ комитет Адыгэ Респуб-ликэмкьлэ иследственнэ гьэлорышлэпэ ипащэ ипшээрлыгьэр зыгьэцэ-клэрэ Василий Лариным гьунэ льефы.

Футбол цыкыр

Тикомандэ теклоныгъэр кыдыхыгъ

Проектэу «Футбол цыкыр — еджапэм» зыфилорэм кыдыхэлъытэгъ я 19-рэ Урысые зэнэкьокьухэм Мыекьопэ районым гэсэнэгъэмклэ игупчэу N 1-м иклэлэеджаклохэр ахэлэжыагъэх ыкйи апэрэ чыплэр кыащыдахыгъ.

2008 — 2009-рэ ильэсхэм кэахыгъэ клэлэхэр зыхэхэгъэ республикэ командэм ешлэклэ дахэ кыгъэлъэгъагъ. Турнирыр зыщыкыуагъэр Нижегородскэ хэкур ары.

Клэух едзыгъом кыдыхэлъытагъэу тифутболистхэм зэлуклэгъуи 7 ялагъ. Тикомандэ кызыщыгъэлъэгъогъэ купым хэты-

гъэх Дагыстан, Камчатскэ краим, Нижегородскэ ыкйи Рязанскэ хэкухэм ялыкьлохэр.

Финалым щызэлуклагъэх Адыгем ыкйи Самарскэ хэкум якомандэхэр. Ешлэгъум иохтэ шъхьалэ 2:2-у аухыгъ, ащ кыыхэкьыклэ теклоныгъэр кыдыдэзыхыщтыр пенальтиклэ кьэнэфагъ. Мыекьопэ районым икомандэ

нахь лъэшыгъ, пчъагъэр — 3:2.

Тиреспубликэ ифутболистхэм апэрэу мыщ фэдэ гъэхьагъэ ашыгъ. Зэнэкьокьум иящэнэрэ едзыгъо зэрэдагъэзыгъэм кыыхэкьлэу джы шьолъырым теклоныгъэр кыдыдэзыхыгъэ командэр занклэу клэух уцугъом зэрэхафэрэм, ащ фытегъэпсыхыгъэ зэхьокьыныгъэхэр шапхъэхэм

зэрафашыгъэхэм яшлогъэшхо кызыэрэкьуагъэр хигъэунэфыкыгъ Урысыем футбол цыклымклэ и Ассоциацияе ипрезидентэу Эмиль Алиевым.

— Тигухэль кыдыдэхыгъэу сэлъытэ. Къэралыгъом ишьолъыр зэфэшхьафхэм кьарыкыгъэ командэхэр финал едзыгъом хэлэжыагъэх, ахэр кьэзыгъэлъэгъогъэ клэлэеджаклохэм япчъагъэ минитфым шлокьыгъ. Ильэс 19-м кыкьлоцл дгъэцэкларэ проектым нэбгырэ миллион 15-м ехъумэ зыщаушэтыгъ. Тизэнэкьокьухэр нахь гэшлэгъон зэрэхуыштхэм тапэкли тыпылыщт, — кылуагъ Эмиль Алиевым.

Баскетбол

Клэлэеджаклохэм заушэты

Адыгем икьэлэ шъхьалэ иклэлэеджаклохэм я Спартакиадэ кыдыхэлъытэгъэ зэнэкьокьухэр маклох.

Футболыр, теннис цыкыр, волейболыр, шахматхэр кызыэрэнэкьыгъэх. Зичэзыу кьэсыгъэр баскетболыр ары. Зэхэщаклохэм зэрагъэнэфагъэу, командэ пэпчэ нэбгырищ хэт.

Мыекьуапэ илищеу N 34-м щыклогъэ зэнэкьокьухэм командэ 30 ахэлэжыагъ. Апэрэ купым теклоныгъэр кыдыдэзыхыгъ Мыекьопэ гимназиу N 22-м (клэлэхэм), гурыт еджаплэу N 17-м (пшъашэхэм). Ятлонэрэ купым нахь щыльэшыгъэх православнэ гимназиум ыкйи гэсэнэгъэм игупчэу N 18-м ялыкьлохэр.

Къатхэхэрэм яшлшлрэ редакцием иеплъыклэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкьыщт.

Нэклубгъор зыгъэхьазырыгъэр БЗЭШУ Асхьад.

Зэхэзыщагъэр ыкйи кыдыдэзыгъэкьырэр:
АР-м лъэпкь Иофхэмклэ, лэжыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкйи кьэбар жьугъэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр:
385000
кь. Мыекьуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кьаихырэ А4-клэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкьлэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкьлунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкьлэгъэкьожьых.
E-mail: adygoice@mail.ru

Зыщаушыхытыгъэр:
УФ-м хэутын Иофхэмклэ, телерадиокъэтынхэмклэ ыкйи зэлъытэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темеыр-Кавказ чыплэ гьэларышлалэ, зэраушыхытыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкьэмкли пчъагъэр
4168
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 339

Хэутыным узщыкьлэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщыкьлэтхэгъэхэ уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
Мэщлэкьо С. А.

Редактор шъхьалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэжкыжь зыхьырэ секретарыр
Жакьмыкьо А. З.